

TARYBOS REKOMENDACIJA

2013 m. liepos 9 d.

dėl 2013 m. Slovėnijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2012–2016 m. Slovėnijos stabilumo programos

(2013/C 217/19)

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 121 straipsnio 2 dalį ir 148 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo⁽¹⁾, ypač į jo 5 straipsnio 2 dalį,atsižvelgdama į 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 dėl makroekonominių disbalansų prevencijos ir naikinimo⁽²⁾, ypač į jo 6 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Vadovų Tarybos išvadas,

atsižvelgdama į Užimtumo komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Socialinės apsaugos komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonominės politikos komiteto nuomonę,

kadangi:

- (1) 2010 m. kovo 26 d. Europos Vadovų Taryba pritarė Komisijos pasiūlymui įgyvendinti naują darbo vietų kūrimo ir augimo strategiją „Europa 2020“, grindžiamą geresniu ekonominės politikos koordinavimu, ir daugiausia dėmesio skirti toms svarbioms sritims, kuriose reikia imtis veiksmų, kad būtų stiprinamas Europos tvaraus augimo ir konkurencingumo potencialas;
- (2) 2010 m. liepos 13 d. Taryba priėmė rekomendaciją dėl valstybių narių ir Sąjungos bendrųjų ekonominės politikos gairių (2010–2014 m.), o 2010 m. spalio 21 d.

– Sprendimą dėl valstybių narių užimtumo politikos gairių⁽³⁾, kurios kartu sudaro integruotas gaires. Į šias integruotas gaires valstybių narių paprašyta atsižvelgti formuojant nacionalinę ekonominę ir užimtumo politiką;

- (3) 2012 m. birželio 29 d. valstybių narių valstybių ar vyriausybių vadovai nusprendė priimti Susitarimą dėl ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo, kuriuo nustatė nuoseklią nacionalinių, ES ir euro zonos veiksmų, naudojant visus galimus svertus, priemones ir politikos strategijas, sistemą. Jie nutarė, kokių veiksmų reikėtų imtis valstybių narių lygmeniu, visų pirma išreiškdami tvirtą įsipareigojimą siekti strategijos „Europa 2020“ tikslų ir įgyvendinti konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas;
- (4) 2012 m. liepos 10 d. Taryba priėmė rekomendaciją⁽⁴⁾ dėl Slovėnijos 2012 m. nacionalinės reformų programos ir nuomonę dėl 2012–2015 m. Slovėnijos stabilumo programos;
- (5) 2012 m. lapkričio 28 d. Komisija priėmė metinę augimo apžvalgą, kuria pradedamas 2013 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras. Be to, 2012 m. lapkričio 28 d. Komisija pagal Reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 priėmė Ispėjimo mechanizmo ataskaitą, kurioje nurodė, kad Slovėnija yra viena iš valstybių narių, dėl kurios reikės parengti nuodugnią apžvalgą;
- (6) Europos Parlamentas aktyviai dalyvavo Europos semestre pagal Reglamentą (EB) Nr. 1466/97 ir 2013 m. vasario 7 d. priėmė Rezoliuciją dėl užimtumo ir socialinių aspektų 2013 m. metinėje augimo apžvalgoje ir Rezoliuciją dėl indėlio į 2013 m. metinę augimo apžvalgą;
- (7) 2013 m. kovo 14 d. Europos Vadovų Taryba patvirtino prioritetus, kuriais turi būti užtikrintas finansinis stabilumas, fiskalinis konsolidavimas ir ekonomikos augimo skatinimo veiksmai. Ji pabrėžė, kad reikia vykdyti diferencijuotą, ekonomikos augimą skatinančią fiskalinę konsolidavimą, atkurti įprastą skolinimo ekonomikai sąlygas, skatinti ekonomikos augimą ir konkurencingumą, spręsti nedarbo problemą, šalinti socialines krizės pasekmes ir modernizuoti viešąjį administravimą;
- (8) pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 5 straipsnį 2013 m. balandžio 10 d. Komisija paskelbė Slovėnijai

(1) OL L 209, 1997 8 2, p. 1.

(2) OL L 306, 2011 11 23, p. 25.

(3) Toliau taikoma 2013 m. pagal 2013 m. balandžio 22 d. Tarybos sprendimą 2013/208/ES dėl valstybių narių užimtumo politikos gairių (OL L 118, 2013 4 30, p. 21).

(4) OL C 219, 2012 7 24, p. 77.

skirtos nuodugnios apžvalgos rezultatus. Padaryta Komisijos analizės išvada, kad Slovėnijoje yra susidaręs paviršinis makroekonominis disbalansas. Reikia skubiai imtis politikos veiksmų, kad būtų sustabdytas spartus šio disbalanso susidarymas ir valdomas jo naikinimas. Šiuo metu privačiojo ir viešojo sektorių skolos dydis neviršija rezultatų suvestinės išpėjimų ribų, o ir grynoji išorės skola palyginti valdoma. Tačiau problemiškas ne skolos dydis, bet jos struktūra – ji labai koncentruota įmonių sektoriuje. Tokiomis aplinkybėmis, kai sparčiau vystosi neigiamos ekonominės tendencijos, dėl to kyla grėsmė finansų sektoriaus stabilumui ir susidaro finansinio išskolinimo mažinimo problemų, taip pat dėl tarpusavio ryšių su valstybės skolos dydžiu. Šią riziką stiprina ribotos darbo ir kapitalo rinkų koregavimo galimybės ir ekonomikos struktūra, kurioje dominuoja valstybės nuosavybė. Politinės nežinomybės laikotarpiai ir teisinės reformų kliūtys neleido Slovėnijai tinkamai naikinti aktualaus disbalanso ir didinti koregavimo galimybių, dėl to padidėjus valstybės finansavimo įtampai išaugo jos pažeidžiamumas;

- (9) 2013 m. gegužės 9 d. Slovėnija pateikė 2013 m. nacionalinę reformų programą ir 2012–2016 m. stabilumo programą. Siekiant atsižvelgti į abiejų programų sąsają, jos vertintos vienu metu;
- (10) 2013 m. gegužės 23 d. Slovėnijos valdžios institucijos Komisijai atsiuntė raštą, kuriame reziumuojami, iš dalies keičiami ir išaiškinami nacionalinėje reformų programoje pateikti pagrindiniai išpareigojimai;
- (11) remdamasi stabilumo programos vertinimu pagal Reglamentą (EB) Nr. 1466/97, Taryba mano, kad, nepaisant didelių, nors ir į programos laikotarpio pabaigą nukeltų konsolidavimo priemonių, kuriomis deficitas sumažintas nuo 6,2 % BVP 2009 m. iki 4,0 % BVP 2012 m., nenumatoma, kad Slovėnija panaikins paviršinį deficitą iki 2013 m., kaip Taryba rekomendavo 2009 m. pabaigoje. Tai visų pirma susiję su prastesne, negu tuo metu tikėtasi, ekonomine aplinka. Makroekonominis scenarijus, kuriuo grindžiamos stabilumo programoje pateiktos biudžeto projekcijos, yra iš esmės tikėtinas 2013 m., bet optimistinis 2014 m. Visų pirma valdžios institucijos numato, kad BVP sumažės 2,3 % 2012 m. ir 1,9 % 2013 m., o 2014 m. padidės 0,2 %, darant prielaidą, kad bus imtasi fiskalinių priemonių valdžios sektoriaus deficitui sumažinti nuo 4,2 % BVP (atmetus bankų rekapitalizavimą) 2013 m. iki 2,6 % BVP 2014 m. Tačiau Komisija prognozuoja, kad remiantis prielaida, jog politika nesikeis (pagal šį scenarijų atsižvelgiama tik į tas priemones, kurios priimtoms iki 2013 m. balandžio mėn. vidurio), 2014 m. BVP sumažės 0,1 % ir kad 2014 m. deficitas sudarys 4,9 % BVP. Pagrindiniai stabilumo programoje apibrėžtos biudžeto strategijos tikslai – iki 2014 m., t. y. praėjus metams po 2009 m. pabaigoje Tarybos nustatyto termino, panaikinti paviršinį deficitą, iki 2017 m. užtikrinti struktūrinį balansą ir stabilizuoti skolos santykį, kad jis neviršytų 55 % BVP. Stabilumo programoje patvirtinamas vidutinės trukmės laikotarpio tikslas – struktūrinis biudžeto balansas. Šis vidutinės trukmės laikotarpio tikslas neatitinka Stabilumo ir augimo pakto reikalavimų,

nes juo nevisiškai atsižvelgiama į numanomus su visuomenės senėjimu susijusius išpareigojimus. Stabilumo programoje nustatyti planuojami nominalaus deficito tikslai yra tinkami, kad paviršinis deficitas būtų ištaisytas iki 2014 m.

Tačiau, turint omenyje tiems metams prognozuojamą optimistinį augimą, didelę pajamų projekcijoms kylančią riziką ir nepakankamai apibrėžtas išlaidų priemones, Tarybos nuomone, nėra tikėtina, kad paviršinis deficitas bus panaikintas iki 2014 m. Šiomis aplinkybėmis reikėtų patikslinti, priimti ir įgyvendinti papildomas struktūrines konsolidavimo priemones siekiant užtikrinti, kad paviršinis deficitas patikimai ir tvariai būtų panaikintas ne vėliau kaip 2015 m., kaip 2013 m. birželio 21 d. rekomendavo Taryba. Valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP išaugo daugiau nei dvigubai nuo 22,0 % 2008 m. iki 54,1 % 2012 m., ir pagal Komisijos tarnybų 2013 m. pavasario prognozę numatoma, kad jis toliau didės iki 66,5 % 2014 m. Valdžios institucijos planuoja, kad skolos santykis su BVP aukščiausią tašką (63,2 %) pasieks 2014 ir 2015 m., o 2016 m. nukris iki 62,8 %. Dėl skolos santykiui su BVP kylančios rizikos jis gali būti didesnis, taip pat dėl didelių neapibrėžtųjų išpareigojimų ir tikėtino atsargų ir srautų koregavimo, susijusio su turto perdavimu Bankų turto valdymo bendrovei, – jis neįtrauktas į programos projekcijas;

- (12) 2013 m. gegužės mėn. valdžios institucijos ėmėsi svarbių veiksmų siekdamas konsoliduoti viešuosius finansus. Jos susitarė su socialiniais partneriais dėl bazinio bendrojo darbo užmokesčio viešajame sektoriuje papildomo 1¼ % sumažinimo, neskaitant 3 % sumažinimo, dėl kurio susitarta 2012 m. gegužės mėn. Viešųjų finansų subalansavimo įstatyme. Be to, Parlamentas patvirtino konstitucinį pagrindą, kad būtų nustatyta struktūrinio valdžios sektoriaus biudžeto balanso (pertekliaus) taisyklė. Tačiau visiškai Fiskalinio susitarimo nuostatų perkėlimas bus užtikrintas specialiu konstituciniu įgyvendinimo įstatymu, kurį patvirtinti Parlamente planuojama iki 2013 m. lapkričio mėn. Galiausiai Parlamentas beveik vienbalsiai sugriežtino konstitucines taisykles dėl referendumo rengimo ir laimėjimo – tikimasi, kad dėl to bus lengviau įvesti fiskalinio konsolidavimo priemones. Turint omenyje greitai augančią skolą, dar svarbiau, kad 2013 m. biudžeto strategija būtų sustiprinta ir griežtai įgyvendinta ir kad vėlesniais metais būtų ryžtingai imtasi didelių konsolidavimo priemonių. Nors kai kurie mokesčiai nesiekia ES vidurkio, didinant mokesčius neįmanoma neribotam laikui atidėti būtinių keisti išlaidų dinamiką. Todėl reikėtų pajamų didinimo priemones papildyti papildomomis fiskalinėmis priemonėmis struktūriškai mažinant išlaidas. Vidutinės trukmės laikotarpio biudžeto sistema ir išlaidų taisyklė tebėra nepakankamai orientuotos į siekį įvykdyti vidutinės trukmės laikotarpio tikslą ir užtikrinti ilgalaikį tvarumą. Be to, tam tikriems valdžios sektoriaus vienetais, visų pirma netiesioginiams biudžeto naudotojams, taikomi biudžeto suvaržymai nėra iki galo vykdomi. Galiausiai tarptautiniai ir vietiniai skaičiavimai leidžia teigti, kad Slovėnijos šešėlinės ekonomikos dydis viršija ES vidurkį, o tai reiškia, kad būtų galima pagerinti mokesčių prievolių vykdymą, kaip pripažįstama ir stabilumo programoje numatytais priemonėmis;

- (13) 2012 m. gruodžio mėn. patvirtinta ir 2013 m. sausio mėn. įsigaliojo pensijų reforma. Vykdamas reformą problemos, kurios nurodytos 2012 m. rekomendacijose, yra sprendžiamos, tačiau nepakankamai, nes numatomas poveikis viešiesiems finansams tik vidutinės trukmės laikotarpiu (iki 2020 m.). Nors ši pensijų reforma – svarbus žingsnis, joje nepateikta konkrečių priemonių su visuomenės senėjimu susijusioms išlaidoms riboti po 2020 m. Reikėtų papildomų reformos priemonių siekiant padidinti pensijų išlaidų tvarumą ilguoju laikotarpiu, įskaitant teisės aktais numatyto pensinio amžiaus suderinimą su tikėtinos gyvenimo trukmės ilgėjimu ir tolesnį ankstyvo išėjimo į pensiją galimybių ribojimą. Ilgalaiškės priežiūros srityje paslaugų paklausa viršija pasiūlą, nors išlaidos vis dar santykinai nedidelės. Numatoma, kad atsižvelgiant į visuomenės senėjimo tendencijas ilgalaiškės priežiūros paklausa ir su tuo susijusios išlaidos labai išaugs. Tolesni esamų priemonių vertinimai padėtų šioje srityje formuoti labiau faktais pagrįstą politiką;
- (14) nors Slovėnijos bankų sektorius yra santykinai mažas ir nesiekia nė pusės euro zonos vidurkio, didžiausi bankai vis dar patiria spaudimą dėl kapitalo rezervų, kurie tebėra nedideli, palyginti su kitais regiono bankais, o jų priklausomybė nuo valstybės teikiamo kapitalo yra didelė grėsmė ekonomikai. Pakartotinės rekapitalizacijos poreikiai koncentruojasi valstybės valdomuose vietos bankuose. Nors visos privačiojo sektoriaus skolos dydis mažesnis už euro zonos vidurkį ir makroekonominio balanso rezultatų suvestinės įspėjamąsias ribas, ši problema yra struktūrinė. Didžiausia skolos dalis susikaupusi įmonių sektoriuje ir daugelis įmonių yra praskolinusios, dėl to toliau auga neveiksnių paskolų skaičius. 2012 m. pabaigoje 90 dienų arba daugiau vėlavo 23,7 % įmonių paskolų įmokų. Siekiant lengvinti investavimo sąlygas, didinti produktyvumą ir konkurencingumą, reikia atgauti kreditavimą įmonių sektoriui ir palengvinti įmonių įsiskolinimą. Stabilumo programoje numatoma daugiau rekapitalizavimo operacijų. Valdžios institucijos raštu patvirtino išsipareigojimą prirėkus pateikti papildomo kapitalo. Traukiasi kreditavimas ir suintensyvėjo silpnų bankų ir valstybės tarpusavio sąveika. Įmonių paskolų (viršijančių 1 milijoną EUR) palūkanų norma Slovėnijoje daugiau nei 2 procentiniais punktais didesnė negu visoje euro zonoje ir ši marža dar padidėjo 2012 m. Bankų restruktūrizavimo pagrindų teisės aktas priimtas, bet dar faktiškai neįgyvendintas. Bankų turto valdymo bendrovė tebėra pagrindinė institucinė bankų sanavimo įstaiga. Nacionalinėje reformų programoje, kuri papildyta naujausia Vyriausybės informacija, aprašomi turto perdavimo Bankų turto valdymo bendrovei planai remiantis Slovėnijos banko atliekamais testavimais nepalankiausiomis sąlygomis pagal principą „iš apačios į viršų“.
- Valdžios institucijos raštu patvirtino, kad yra pasirengusios bendradarbiauti su Komisija ir Europos centriniu banku (ECB), kad užtikrintų, jog atrinktiems bankams būtų atlikti nepriklausomi turto kokybės vertinimai. Tai turi būti daroma visos sistemos mastu, siekiant užtikrinti ilgalaiškį bankų sektoriaus stabilumą. Kitose šalyse toks metodas pasiteisino kaip priemonė pasitikėjimui, patikimumui ir rinkos prieigai atgauti. Informacija, surinkta atlikus nuodugnų išorinį vertinimą, – būtinas pagrindas norint parengti bendrą finansų sektoriaus strategiją;
- (15) nacionalinėje reformų programoje neaprašoma papildomų bankų priežiūros griežtinimo veiksnių, kurie 2013 m. nuodugnioje apžvalgoje nurodyti kaip būtini. Kalbant apie bankų priežiūros veiksmus, vienintelė nauja nacionalinėje reformų programoje pateikta informacija yra susijusi su naujais Slovėnijos banko atliekamais testavimais nepalankiausiomis sąlygomis. Tolesni tokių priemonių kaip tinkama makrolygio rizikos ribojimo politika nagrinėjimas nėra pateiktas. Nepriklausomų ekspertų atliekama mikrolygio rizikos ribojimo politikos peržiūra taip pat padėtų įgyvendinti kai kurias iš minėtų rekomendacijų;
- (16) 2013 m. kovo mėn. patvirtinta darbo rinkos reforma siekiant sumažinti darbo rinkos segmentaciją ir padidinti lankstumą darbo rinkoje. Vykdamas reformą yra sumažinama apsauga pagal neterminuotąsias darbo sutartis, nes supaprastinamos individualaus ir kolektyvinio atleidimo iš darbo procedūros ir sumažinamos atleidimo iš darbo sąnaudos. Terminuotųjų darbo sutarčių reglamentavimas dar sugriežtintas, kad sumažėtų piktnaudžiavimo, ir apribotas naudojimas įdarbinimu per laikinojo įdarbinimo įmones. Nors su šia reforma einama teisinga kryptimi, dar neišku, ar ji pakankamai didelio užmojo, kad turėtų didelį poveikį darbo rinkos segmentacijai bei lankstumui ir Slovėnijos patrauklumui pritraukiant tiesiogines užsienio investicijas. Dar nesiimta veiksmingų priemonių siekiant spręsti dvilypės darbo rinkos, atsiradusios dėl studentų darbo reglamentavimo, problemas. Nacionalinėje reformų programoje siūlomos tinkamos priemonės. Jaunimo nedarbas Slovėnijoje 2012 m. labai išaugo – 4,9 procentinio punkto iki 20,6 %, nors bendras nedarbas 2012 m. išaugo 0,7 procentinio punkto – iki 9 %. Nepaisant augančio nedarbo, preliminariais nacionaliniais duomenimis, bedarbių, dalyvaujančių taikant aktyvios darbo rinkos politikos priemones, kurias iš dalies finansuoja Europos socialinis fondas, skaičius 2012 m. smarkiai sumažėjo. Nesiimta priemonių darbo aplinkai pritaikyti prie ilgesnio profesinio gyvenimo, ir imtasi tik pirminių individualiems poreikiams pritaikyto mokymosi visą gyvenimą arba aktyvios darbo rinkos politikos priemonių siekiant didinti tretinį išsilavinimą turinčių jaunuolių, vyresnio amžiaus darbuotojų ir žemos kvalifikacijos darbuotojų užimtumą. Slovėnija ėmėsi tam tikrų priemonių, kad įgūdžiai geriau atitiktų darbo rinkos poreikius. Valstybinė užimtumo tarnyba vykdo bandomąjį projektą tiems poreikiams įvertinti, bet reikia toliau plėtoti bendradarbiavimą su suinteresuotais šaliniais.
- Reikia labiau stengtis didinti atitinkamų profesinio rengimo ir mokymo programų patrauklumą. Be to, įgyvendinamos papildomos karjeros orientavimo priemonės mažosiose ir vidutinėse įmonėse. Vis dar reikia

stiprinti darbdavių vaidmenį profesinio rengimo ir mokymo sistemoje. Geresnė situacija šiose srityse nulemtų didesnę našumą ir konkurencingumą;

- (17) iki šiol politikos veikslių sąnaudų konkurencingumui gerinti imtasi tik iš dalies. 2012 m. nominalų bendrąjį darbo užmokestį vienam darbuotojui viešajame sektoriuje Vyriausybė sumažino maždaug 3 %. 2013 m. gegužės mėn. viduryje su socialiniais partneriais susitarta dėl tolesnio darbo sąnaudų mažinimo viešajame sektoriuje. Minimalus darbo užmokestis, išreikštas vidutinio darbo užmokesčio procentine dalimi, yra vienas iš didžiausių Europos Sąjungoje, jis yra indeksuojamas pagal infliaciją ir 2010 m. savo nuožiūra smarkiai padidintas. Nors nominalios kompensacijos darbuotojui augimas 2012 m. buvo neigiamas (– 0,4 %), nominalios vienetui tenkančios darbo sąnaudos 2012 m. šiek tiek išaugo (0,7 %) dėl didesnio neigiamo našumo augimo (– 1,1 %). Atgauti prarastą konkurencingumą padėtų našumo augimo didinimo priemonės ir nuolatinė vienetui tenkančių darbo sąnaudų mažinimo pažanga;
- (18) valstybės nuosavybė atlieka svarbų vaidmenį Slovėnijos ekonomikoje ir daugelis jos savybių nepasikeitė nuo pereinamojo laikotarpio XX a. paskutinį dešimtmetį. XX a. paskutinį dešimtmetį priimtos privatizavimo ir įmonių restruktūrizavimo priemonės nulėmė tai, kad valstybė tebedominuoja, ypač finansų sektoriuje. 2011 m. valstybės valdomos įmonės sudarė šeštadalį Slovėnijos ekonomikoje sukuriamos visos pridėtinės vertės ir maždaug pusę visų nuostolių įmonių sektoriuje, jose dirbo kas aštuntas gyventojas. Be to, valstybės kontroliuojami fondai ir įmonės daro poveikį viešiesiems finansams dėl tokių veiksnių, kaip didelė skola, rekapitalizavimo poreikiai ir didelės valstybės garantijos, sąveikos. Valstybės valdomų įmonių dydis ir silpnumas stabdo ekonomikos plėtrą bei augimą ir prisideda prie esamo disbalanso. Valstybės dominavimas ir dažnai netinkamas valstybės turto valdymas apsunkena privačias vietas ir užsienio investicijas, o tai mažina našumą ir konkurencingumą. Valstybės valdomų įmonių ne finansų sektoriuje ir valstybės valdomų finansų įstaigų nuosavybės ryšiai kelia užkrato riziką, riboja koregavimą ir iškraipo išteklių paskirstymą, ypač kalbant apie naujas investicijas;
- (19) nacionalinėje reformų programoje apibrėžiami politikos prioritetai valstybės nuosavybės ir įmonių finansinio išskolinimo mažinimo srityse, bet nepateikta išsamios informacijos apie planuojamas priemones. 2013 m. nuodugnioje apžvalgoje apibrėžti su valstybės nuosavybe susiję ekonominiai rezultatai kalbant apie tiesiogines bei neapibrėžtąsias fiskalines sąnaudas ir įprastų komercinių operacijų iškraipymą. Tačiau nacionalinėje reformų programoje kaip valstybės, kuri yra ne finansų įmonių savininkė, elgesio trūkumas minimas tik nepakankamas koordinavimas. Apskritai nacionalinėje reformų programoje yra teigiamų elementų, bet joje pateikiama nepakankamai informacijos apie strateginių įmonių, kurias ir

toliau valdys valstybė, orientavimą, taip pat nėra išsamiai išipareigojimų su tvarkaraščiu, kaip gerinti jų finansinius veiklos rezultatus ir valdymą. Padaryta keletas pirmųjų žingsnių siekiant gerinti įmonių valdymą, kaip rekomenduota 2012 m. konkrečioms šalims skirtose rekomendacijose, ir privatizuoti kai kurias valstybės valdomas įmones. Teisės aktas, kuriuo numatoma įsteigti būsimą Slovėnijos valstybės kontroliuojančiąją bendrovę, priimtas, bet dar faktiškai neįgyvendintas. Didinti skaidrumą galėtų padėti asmenų, skiriamų į valstybės valdomų įmonių valdybas ir stebėtojų tarybas, registras ir reikalaujami atskleisti interesus. Nacionalinėje reformų programoje skelbiama, kad privatizavimo strategija turi būti parengta iki 2013 m. paskutinio ketvirčio, bet gavus 2013 m. gegužės 23 d. raštą šis terminas bus perkeltas į trečią ketvirtį. Kol tai bus padaryta, Vyriausybė pateikė Parlamentui 15 privatizuotinių bendrovių sąrašo pasiūlymą. Be mažumos akcinių paketų ir MVĮ, šiame sąrašė taip pat yra svarbių įmonių, pvz., antras pagal dydį bankas NKBM;

- (20) Slovėnijoje yra daug reglamentuojamųjų profesijų ir įmanoma gerokai sumažinti kliūčių dirbti pagal jas, o tai turėtų teigiamą poveikį užimtumui ir konkurencijai. Slovėnijos valdžios institucijos 2012 m. pradėjo reformų procesą siekdamas peržiūrėti ilgą reglamentuojamųjų profesijų sąrašą, kad būtų geriau apibrėžtos esamos reglamentuojamosios profesijos, sumažintos administracinės sąnaudos ir supaprastintos sąlygos dirbti pagal reglamentuojamąsias profesijas. Pirmąjį įstatymų rinkinį amatų, turizmo ir statybų srityje Parlamentui turėjo būti priimti 2013 m. pradžioje. Tačiau reforma atsilieka nuo tvarkaraščio, išskyrus amatų sektorių. Slovėnija sudarė teisesnės prielaidas sukurti nepriklausomą konkurencijos apsaugos agentūrą, bet dar reikia užtikrinti tinkamą nuolatinių darbuotojų skaičių. Teisės aktus reikėtų dar labiau iš dalies pakeisti, kad agentūrai būtų priskirta atskira biudžeto eilutė, nes tai būtina jos finansinei nepriklausomybei užtikrinti. Pirmosios instancijos teisminės procedūros nagrinėjant civilines ir komercines ginčų bylas, taip pat bankroto procedūros trunka per ilgai. Nepaisant matomos teigiamos tendencijos trumpinant civilinių ir komercinių bylų nagrinėjimo laiką, reikia nuolatinių pastangų šioms problemoms spręsti, nes jos varžo verslą ir mažina Slovėnijos patrauklumą pritraukiant tiesiogines užsienio investicijas. Šiomis aplinkybėmis numatytą teisėjų skaičiaus vienam gyventojui mažinimą, kaip nustatyta nacionalinėje reformų programoje, reikėtų atsvirti dideliu efektyvumo padidėjimu;
- (21) nacionalinėje reformų programoje teigiama, kad reikia restruktūrizuoti finansinių sunkumų patiriančias ne finansų įmones, bet su įmonių restruktūrizavimu susijusį politikos uždavinį ir atsaką reikia papildomai patikslinti daugiausia dėmesio skiriant rinkos sprendimams. Reikia papildomų priemonių siekiant pritraukti privačių investicijų, įskaitant tiesiogines užsienio investicijas, ir užtikrinti pakankamą privatų naštos pasidalijimą apsaugant

mokesčių mokėtojų išteklius. Restruktūrizavimo proceso pabaigoje restruktūrizuojamos bendrovės turėtų būti parduodamos nenaudojant valstybės lėšų;

- (22) Slovėnija šiuo metu iš dalies keičia teisės aktus, kad padidėtų nemokumo procedūrų veiksmingumas. 2013 m. balandžio mėn. Vyriausybė iš dalies pakeitė įstatymą dėl finansinių operacijų, taip pat Nemokumo procedūrų ir privalomo likvidavimo įstatymą. Pakeitimais patikslinama nemokumo apibrėžtis ir nustatoma paskatų vadovams laiku paskelbti nemokumą. Dabartinėje nemokumo sistemoje yra nepakankamai paskatų ir sankcijų siekiant užtikrinti, kad bendrovės nemokumą skelbtų kuo anksčiau. Privalomo susitarimo procedūros (teisminis reorganizavimas) yra sudėtingos ir palankios skolininkams, visų pirma MVĮ ir labai mažoms įmonėms. Nepakanka paskatų kuo anksčiau susitarti neteisimine tvarka, o tai galėtų padėti užtikrinti tolesnę gyvybingų įmonių veiklą. Paskelbta apie naujus teisės aktus, kad būtų sudarytos sąlygos kuo anksčiau įvykdyti prisiskolinusių bendrovių finansinį restruktūrizavimą, o Teisingumo ministerija iki 2013 m. gegužės mėn. pabaigos numato pasiūlyti teisinių pakeitimų, kad būtų lengviau vykdyti neteisminį restruktūrizavimą ir skolos konvertavimą. Siekiant palengvinti nelikvidžių, bet gyvybingų bendrovių finansinio restruktūrizavimo sąlygas, būtų labai svarbu turėti tinkamą, pagal suderintą tvarkaraštį parengtą teisinę sistemą, kurioje suderintos kreditorių, savininkų ir vadovybės paskatos;
- (23) atsižvelgdama į Europos semestrą, Komisija atliko išsamią Slovėnijos ekonominės politikos analizę. Ji įvertino stabilumo programą ir nacionalinę reformų programą ir pateikė nuodugnią apžvalgą. Komisija įvertino ne tik jų svarbą tvariai fiskalinei ir socialinei bei ekonominei Slovėnijos politikai, bet ir tai, kaip laikomasi ES taisyklių ir gairių, nes ES priemonėmis prisidedant prie būsimų nacionalinių sprendimų būtina stiprinti bendrą Sąjungos ekonomikos valdymą. Jos rekomendacijos atsižvelgiant į Europos semestrą pateiktos toliau išdėstytose 1–9 rekomendacijose;
- (24) Taryba, atsižvelgdama į šį vertinimą, išnagrinėjo stabilumo programą ir savo nuomonę⁽¹⁾ pateikė visų pirma toliau išdėstytoje 1 rekomendacijoje;
- (25) Taryba, atsižvelgdama į Komisijos nuodugnios apžvalgos ir šio vertinimo rezultatus, išnagrinėjo nacionalinę reformų programą ir stabilumo programą. Jos rekomendacijos pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 6 straipsnį pateiktos visose toliau išdėstytose rekomendacijose;
- (26) atsižvelgdama į Europos semestrą, Komisija atliko visos euro zonos ekonominės politikos analizę. Tuo remdamasi Taryba pateikė valstybėms narėms, kurių valiuta

yra euro⁽²⁾, skirtas rekomendacijas. Slovėnija kaip valstybė, kurios valiuta yra euro, taip pat turėtų užtikrinti, kad tos rekomendacijos būtų visiškai ir laiku įgyvendintos,

REKOMENDUOJA Slovėnijai 2013–2014 m. imtis šių veiksmų:

- 2013 ir vėlesniais metais įgyvendinti ir stiprinti biudžeto strategiją, grindžiamą pakankamai tiksliai apibrėžtomis struktūrinėmis priemonėmis, kad iki 2015 m. būtų tvariai panaikintas perviršinis deficitas ir užtikrintas struktūrinio balanso pagerėjimas, kaip nurodyta Tarybos rekomendacijoje pagal perviršinio deficito procedūrą. Panaikinus perviršinį deficitą vykdyti struktūrinį koregavimą, kuris sudarys sąlygas Slovėnijai iki 2017 m. pasiekti vidutinės trukmės laikotarpio tikslą, nustatytą laikantis Stabilumo ir augimo pakto. Siekiant ilgam laikui panaikinti fiskalinį disbalansą, reikia įgyvendinti didelio užmojo struktūrines reformas, dėl to išaugtų ekonomikos koregavimo galimybės ir būtų skatinamas potencialus augimas bei užimtumas. Nekeisti augimą skatinančių išlaidų, imtis priemonių mokesčių prievolių vykdymui pagerinti ir išlaidų srityje įgyvendinti priemones, pagrįstas sisteminiomis viešųjų išlaidų visais valdžios lygmenimis peržiūromis. Gerinti konsolidavimo patikimumą, iki galo priimti struktūrinio valdžios sektoriaus biudžeto balanso (pertekliaus) taisyklę, vidutinės trukmės laikotarpio biudžeto sistemą padaryti privalomą, visa apimančią ir skaidrią ir sustiprinti nepriklausomų fiskalinės politikos stebėsenos įstaigų vaidmenį iki 2013 m. pabaigos. Imtis priemonių, kad valstybės neapibrėžtieji įsipareigojimai būtų laipsniškai mažinami.
- Didinti ilgalaikį pensijų sistemos tvarumą po 2020 m. ir tam papildomai koreguoti visus svarbius parametrus, įskaitant teisės aktais numatyto pensinio amžiaus susiejimą su tikėtina gyvenimo trukme, kartu išsaugant pensijų pakankamumą. Apriboti su visuomenės senėjimu susijusias ilgalaikės priežiūros išlaidas ir gerinti galimybes pasinaudoti paslaugomis, tam perorientuoti priežiūros teikimą nuo institucinės priežiūros prie priežiūros namuose, papildomai gerinti pašalpų tikslingumą ir susiejimą su materialine padėtimi, kad mažėtų neįgalių ir priklausomų asmenų skaičius.
- Užtikrinti, kad darbo užmokesčio, įskaitant minimalų darbo užmokesčių, pokyčiai remtų konkurencingumą ir darbo vietų kūrimą. Atidžiai stebėti naujausios darbo rinkos reformos poveikį ir, jei būtina, nustatyti sritis, kuriose reikia papildomų veiksmų, kad būtų skatinamas darbo vietų kūrimas ir mažinama segmentacija, įskaitant studentų darbo reglamentavimo veiksmus. Imtis papildomų priemonių siekiant didinti tretinį išsilavinimą turinčių jaunuolių, vyresnio amžiaus darbuotojų ir žemos kvalifikacijos darbuotojų užimtumą ir tam sutelkti išteklius individualiems poreikiams pritaikytoms aktyvios darbo rinkos politikos priemonėms, kartu didinant jų veiksmingumą. Spręsti gebėjimų paklausos ir pasiūlos neatitiktis

⁽¹⁾ Pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnio 2 dalį.

⁽²⁾ Žr. šio Oficialiojo leidinio p. 97.

problema, tam didinti atitinkamų profesinio rengimo ir mokymo programų patrauklumą ir toliau plėtoti bendradarbiavimą su atitinkamomis suinteresuotosiomis šalimis vertinant darbo rinkos poreikius.

4. Imtis būtinų veiksmy su Europos partnerių pagalba 2013 m. birželio mėn. pasamdyti nepriklausomą išorės konsultantą, kuris visos sistemos mastu atliktų bankų turto kokybės vertinimą. Tai užbaigti iki 2013 m. pabaigos ir užtikrinti greitesnę pažangą dviejų bankų, kuriems jau taikoma valstybės pagalbos procedūra, atveju, kad jų balansai būtų tvarkomi sparčiau. Būti pasirengus suteikti papildomo kapitalo, jei turto perdavimas arba turto kokybės vertinimas parodytų papildomų trūkumų. Visos priemonės, įskaitant objektyvius kapitalo poreikių vertinimus, turto perdavimą Bankų turto valdymo bendrovei, turto apsaugos sistemą, operacinę restruktūrizavimo priemonių įgyvendinimą, turėtų būti įgyvendinamos visiškai laikantis valstybės pagalbos taisyklių, jei valstybės pagalba teikiama. Lygiagrečiai iki 2014 m. kovo mėn. parengti ir įgyvendinti visapusišką sektoriaus strategiją siekiant užtikrinti pertvarkytų bankų valdymą rinkos sąlygomis ir iš esmės pagerinti valdymą, rizikos valdymą ir pelningumą šiame sektoriuje, įskaitant konsolidavimo priemones, jei reikia. Sparčiai rengtis paskelbtam NKBM privatizavimui ir iki 2013 m. rugsėjo mėn. su dideliu užmoju nustatyti tiesiogiai ir netiesiogiai valstybei priklausančių bankų akcijų pardavimo tvarkaraštį.
5. Iki 2013 m. pabaigos peržiūrėti bankų priežiūros sistemą ir remiantis šia peržiūra gerinti priežiūros pajėgumus, skaidrumą ir statistinių duomenų atskleidimą.
6. Spartinti reglamentuojamųjų paslaugų reformą, be kita ko, smarkiai sumažinti kliūtis jas teikti. Gerinti verslo aplinką, be kita ko, užtikrinti konkurencijos apsaugos agentūros nepriklausomybę ir jai suteikti pakankamą autonomiją finansavimą.
7. Remtis ankstesnėmis pastangomis siekiant toliau trumpinti teisminių procedūrų trukmę nagrinėjant pirmosios instancijos civilines ir komercines ginčų bylas ir mažinti nagrinėjamų bylų, visų pirma vykdymo užtikrinimo bylų, skaičių.
8. Vykdyti planuojamą Vyriausybės strategiją, kurią reikia užbaigti iki 2013 m. rugsėjo mėn., pagal ekonominius

kriterijus sugrupuoti pagrindinį ir nepagrindinį valstybės turtą su tikslu parduoti nepagrindinį turtą. Užtikrinti, kad Slovėnijos valstybės kontroliuojančioji bendrovė pradėtų laiku visapusiškai veikti, ir jai perduoti tiek visų akcijų paketų nuosavybę, tiek jų valdymą (galimai išskyrus akcijų paketus, kuriuos numatyta netrukus visiškai privatizuoti). Nuo pat pradžių užtikrinti profesionalų minėtos kontroliuojančiosios bendrovės valdymą (galimai įtraukiant užsienio ekspertus) ir aiškiai apibrėžtus santykius rinkos sąlygomis su dalyvaujančiomis bendrovėmis. Kiek tai susiję su pagrindiniais akcijų paketais, parengti atskirų sektorių strategijas siekiant didinti pelningumą ir įmonių valdymą. Sukurti privalomą ir viešą asmenų, skiriamų į valstybės valdomų įmonių valdybas ir stebėtojų tarybas, registrą ir nustatyti reikalavimus atskleisti interesus. Užtikrinti, kad reglamentavimo sistema sudarytų lengvesnes nepagrindinio valstybės turto pardavimo sąlygas ir kad būtų kuo labiau sumažintos administracinės kliūtys.

9. Nustatyti ir imti naikinti visas esamas teises ir administracines kliūtis, kylančias tvariam prasiskolinusių ir (arba) per mažos kapitalizacijos, bet gyvybingų bendrovių restruktūrizavimui, taikant rinkos sprendimus. Šiomis aplinkybėmis imtis priemonių siekiant užtikrinti pakankamą privatų naštos pasidalijimą, didinti privačias investicijas, įskaitant tiesiogines užsienio investicijas, ir užtikrinti veiksmingumo padidėjimą sunkumų patiriančiose bendrovėse vykdant restruktūrizavimą. Iki 2013 m. rugsėjo mėn. priimti būtiną teisinę neteisminio restruktūrizavimo sistemą, užtikrinant, kad ji nuosekliai atitiktų galiojančias nuostatas dėl nemokumo ir kad ja tiek kreditoriai, tiek akcininkai būtų skatinami susitarti dėl neteisminio restruktūrizavimo. Gerinti įmonių nemokumo procedūrų ir teisminių susitarimų vykdymo užtikrinimą, be kita ko, greitai išsprendžiant nagrinėjamas teismo bylas, susijusias su bankroto procedūromis, siekiant kuo labiau padidinti susigrąžinamą vertę ir padėti greitai bei veiksmingai spręsti neveiksnių paskolų problemą.

Priimta Briuselyje 2013 m. liepos 9 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

R. ŠADŽIUS